

О.В. КОРЕЦЬКА, А.М. КУЛИК

ВПЛИВ ПОДАТКОВИХ ВАЖЕЛІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто поняття та сутність конкурентоспроможності підприємства, чинники, які на неї впливають. Зокрема, більш детально розглянуто вплив податкової системи на розвиток українських підприємств. Проаналізована вітчизняна податкова політика, визначені її основні недоліки. На сьогодні податкова система в Україні не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави і не сприяє зростанню активності суб'єктів господарювання. Тому, були визначені стратегічні напрями діяльності держави по оптимізації податкової системи з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників.

Ключові слова: податки, підприємство, конкурентоспроможність, діяльність, розвиток, ефективність.

Рассмотрены понятие и сущность конкурентоспособности предприятия, факторы, которые на нее влияют. В частности, более подробно рассмотрено влияние налоговой системы на развитие украинских предприятий. Проанализирована отечественная налоговая политика, определены ее основные недостатки. На сегодня налоговая система в Украине не является инструментом повышения конкурентоспособности государства и не способствует росту активности субъектов хозяйствования. Поэтому, были определены стратегические направления деятельности государства по оптимизации налоговой системы с целью повышения конкурентоспособности отечественных товаропроизводителей.

Ключевые слова: налоги, предприятие, конкурентоспособность, деятельность, развитие, эффективность.

The article describes the idea and the main point of competitiveness of the enterprise as well as factors that affect it. In particular, the impact of tax system on the development of Ukrainian enterprises is examined here. A domestic tax policy is analyzed and its main weaknesses are identified in this article. Today, the tax system in Ukraine is not the tool to increase competitiveness of the state and it is not conducive for the growth of activity of economic entities. Therefore, there were defined the strategic directions of the state activity for the optimization of the tax system with the aim of improving the competitiveness of domestic manufacturers.

Keywords: taxes, enterprise, competitiveness, activities, development, effectiveness

Вступ. Підвищення конкурентоспроможності підприємств є однією зі стратегічних задач забезпечення розвитку економіки України на сучасному етапі. На конкурентоспроможність підприємств впливає визначена система факторів, в якій одним із важливих факторів є податкова система. Податкова система здійснює безпосередній вплив на розвиток підприємництва та є віддзеркаленням взаємин між державою і суспільством. Теоретичні основи конкуренції, її форми, конкурентне середовище, чинники, а також проблеми забезпечення конкурентоспроможності підприємств широко висвітлені в працях багатьох вітчизняних і закордонних учених. Зокрема, принципи оподаткування і його вплив на діяльність і конкурентоспроможність підприємств досліджував Мельник В. М., Грицаєнко І. А. [7], Чухно А. [8] розглядав функціонування підприємств в кризовому становищі.

Багато досліджень вітчизняних науковців доводять, що податкова система України не виконує покладених на неї функцій і потребує реформування. Існує низка варіантів оптимізації податкової системи, але залишається невизначеним питання який саме варіант буде сприяти покращенню податкового та інвестиційного клімату, в умовах якого буде зростати конкурентоспроможність вітчизняного товаровиробника.

Мета та завдання статті. Не дивлячись на значну кількість публікацій та їх наукову цінність означені проблеми потребують подальшого дослідження в контексті впливу податкової політики саме на конкурентоспроможність підприємств в Україні. Отже, метою даної статті є аналіз наявних податкових важелів і стимулів у вітчизняній практиці, проблем їх реалізації в Україні та виявлення їх впливу на розвиток

підприємницької діяльності.

Завдання:

- 1) визначення факторів, які впливають на конкурентоспроможність підприємства;
- 2) виявлення зв'язку між оподаткуванням і рівнем конкурентоспроможності підприємств;
- 3) аналіз чинної податкової системи України;
- 4) визначення шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конкурентоспроможність підприємства - це відносна характеристика, яка виражає ступінь відмінності розвитку даного підприємства від конкурентів за ступенем задоволення своїми товарами потреб людей. Конкурентоспроможність підприємства характеризує можливості і динаміку його пристосування до умов ринкової конкуренції.

Конкурентоспроможність підприємства визначається наступними факторами:

- 1) якість продукції та послуг;
- 2) наявність ефективної стратегії маркетингу;
- 3) рівень менеджменту і кваліфікації персоналу;
- 4) технологічний рівень виробництва;
- 5) податкове середовище, в якому діє підприємство;
- 6) доступність джерел фінансування.

Детальніше розглянемо як впливає на конкурентоспроможність податкова система, в якій функціонує підприємство. Розроблення податкової політики, спрямованої на вирішення завдань підвищення конкурентоспроможності як вітчизняних суб'єктів господарювання, так і національної економіки в цілому, повинне базуватися на дослідженнях, пов'язаних із з'ясуванням питання про те, на якій якому саме стадії етапі конкурентоспроможності перебуває

економіка нашої країни.

Як відомо з економічної теорії, існують чотири стадії конкурентних переваг національної економіки, що відповідають основним рушійним силам, які визначають її розвиток в окремі періоди: виробництво, інвестиції, нововведення і багатство. Згідно з таким підходом здійснюють класифікацію країн за рівнем конкурентоспроможності їх економік у світовому господарстві.

Україна перебуває на першій з цих стадій, на якій підприємства досягають переваг у конкурентній боротьбі виключно завдяки основним факторам виробництва: природним ресурсам і (або) надлишковій та дешевій робочій силі. Система оподаткування України формувалася за надзвичайно складних економічних, соціальних і політичних обставин. Саме ці обставини і зумовили значною мірою ті недоліки, які притаманні податковій системі нашої держави. Одним з основних недоліків чинної системи оподаткування є те, що в той час, коли інфляція в державі переросла в гіперінфляцію, а бюджет держави став хронічно дефіцитним, відбулося зміщення пріоритетів у функціях податків – на перший план замість економічної (стимулюючої) вийшла фіскальна функція. Під тягарем бюджетного дефіциту податкове законодавство втрачало стабільність, не дотримувався один з основних принципів формування податкової системи, суть якого полягає в тому, що збільшення обсягів виробництва та реалізації має приводити до зниження питомої ваги податків на одиницю продукції, а збільшення надходжень до держбюджету має відбуватися не за рахунок збільшення кількості податків та їх ставок, а від збільшення бази оподаткування. У разі сплати всіх податків та зборів, регламентованих чинним податковим законодавством, підприємство зобов'язане перераховувати до бюджету 35–40 % (залежно від структури ціни та виду діяльності) створюваної ним доданої вартості.

Податкова система великою мірою визначає можливості формування у вітчизняних суб'єктів господарювання конкурентних переваг. Це зумовлює особливу роль оподаткування у забезпеченні стійкої конкурентної позиції національних товаровиробників. На сьогодні ж податкова система в Україні не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави і не сприяє зростанню активності суб'єктів господарювання. Метою податкової реформи в Україні на період до 2015 р. було приведення вітчизняної системи оподаткування у відповідність з пріоритетами державної політики соціально-економічного розвитку країни, одним з яких виступає підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Разом з тим реформа неповною мірою реалізує регулятивний потенціал податкової політики в цьому напрямі, з огляду на що потребує певних доповнень та уточнень, які можливо й необхідно зробити у процесі доопрацювання і реалізації Податкового кодексу України. Недосконалістю податкової системи України є деформоване співвідношення між прямими та непрямими податками. Світовий досвід стверджує, що частка непрямих податків у доходах бюджету не

повинна перевищувати 10–15 %. У нашій же системі оподаткування непрямі податки перевищують 40 %. Велика частка непрямих податків, для яких об'єктом оподаткування є витрати суб'єктів господарювання, насамперед податку на додану вартість та акцизного збору, у структурі податкових надходжень свідчить про фіскальність податкової системи. У результаті завищеної частки непрямих податків втрачається можливість використання механізму оподаткування для стимулювання виробництва. Непрямі податки зумовлюють збільшення цін для споживачів, зменшення обсягів реалізації, а відповідно, і скорочення обсягів виробництва продукції підприємствами-виробниками. Подорожчання продукції через непрямі податки знижує її конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Суттєвими недоліками чинної податкової системи також є нестабільність, недосконалість та громіздкість податкового законодавства.

Нестабільність, часта змінюваність податкового законодавства зумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками. Об'єктивні – це нестабільність ситуації в економічній та фінансовій сферах, яка вимагає вживання термінових заходів для збільшення надходжень до бюджету; суб'єктивні – ухвалення помилкових рішень із питань податкового законодавства.

Однією з проблем, що перешкоджає процесу економічного розвитку всіх без винятку суб'єктів оподаткування і держави в цілому, є чинна нормативно-правова база. Податкове законодавство України є одним із самих складних в правовій системі України. При цьому, спостерігається тенденція щодо його нестабільності. Проте, як показує практика його правозастосування, зміни, що вносяться до законів України з питань оподаткування, досить часто спричиняють нові проблеми. Постійні нововведення у правовій базі не відповідають принципам стабільності та доступності, а множинність й неузгодженість нормативних актів роблять податкове законодавство важко зрозумілим для пересічного громадянина, знижують привабливість національної економіки для іноземного інвестора. Найважливішою проблемою законодавства України, що регулює оподаткування, є колізії, що існують між законами та підзаконними нормативно-правовими актами, котрі іноді видаються всупереч змісту законів або на ускладнення їх виконання і встановлюють додаткові приписи, інструкції, роз'яснення, узгодження тощо.

Громіздкість і строкатість податкового законодавства – закони України, укази Президента України, декрети та постанови Кабінету Міністрів України, численні положення, інструкції, листи, роз'яснення тощо – зумовлюють неузгодженості та суперечливості окремих податкових документів.

Нестабільність податкової системи як за видами податків, базою оподаткування, податковими ставками, так і за методами обчислення податків, термінами їх сплати, а також громіздкість податкового законодавства негативно впливають на діяльність

суб'єктів господарювання, оскільки, з одного боку, не дають змоги достовірно планувати основні фінансові показники (виторг, прибуток), а з іншого – призводять до великих штрафних, часто не зовсім обґрунтованих санкцій. Адже якщо якась норма податкового закону допускає двозначності та різночитання, то податківець і підприємець завжди будуть тлумачити її по-різному, так, як це вигідно кожному з них. А помилки податківців нерідко завдають підприємницьким структурам великі збитки і навіть призводять до їх банкрутства. Недосконалість податкової системи впливає на поведінку підприємців, змушує їх відмовлятися від легальних методів господарювання, ухилятися від сплати податків.

Іншими недоліками наявної в Україні податкової системи є:

- брак достатніх правових гарантій для учасників податкових відносин, насамперед для платників податків;

- відсутність у податковій системі податків на майно чи нерухомість (власність), які в умовах ринкової економіки є важливим її регулятором і стабільним джерелом доходів бюджетів різного рівня;

- податкова система не стимулює підприємницькі структури накопичувати фінансовий капітал та інвестувати його в основні й оборотні активи;

- надмірна кількість податкових пільг зумовлює необґрунтований перерозподіл валового внутрішнього продукту, створює неоднакові економічні умови для господарювання, знижує конкурентоспроможність товаровиробників;

- недосконалість системи місцевих податків і зборів, які практично не виконують ні фіскальної (частка місцевих податків і зборів у дохідній частині абсолютної більшості сільських і селищних бюджетів не досягає навіть 1 %), ні економічної функцій;

- брак чіткого розмежування податків, що зараховуються до місцевих і державних бюджетів. На конкурентоспроможність продукції також впливає нерівномірний розподіл податкового тягаря між різними секторами економіки та необґрунтований розподіл податкових пільг (більшість пільг призначена для стягуючих галузей економіки, а для прогресивних галузей, які забезпечують якісне економічне зростання на інноваційній основі, за рахунок якого й підвищується конкурентоспроможність продукції на світовому ринку, пільг практично немає).

Незбалансована економічна політика держави, неефективна податкова система та відсутність будь-яких програм заохочення зводять бажання підприємців розвивати виробництво нанівець. Внаслідок цього економіка України страждає від застою, бо розвиток економіки може відбуватися тільки завдяки великим виробництвам і державним підприємствам.

Певне покращення податкових рейтингів України відбулося після введення в дію нового

Податкового кодексу, проте деякі фахівці вважають, що окремі його норми не сприяють поживленню ділової активності, а навпаки – стримують її. Вони твердять, що показово зменшуючи кількість податків, уряд «витіснив» ті з них, які фактично не створювали тиску на економіку, а лише розподіляли кошти на підтримку окремих сфер. Вилучення із системи оподаткування низки платежів ускладнило життя платникам, які справляють їх в іншому режимі. Як наслідок, високою стає ймовірність втрати ресурсів, зниження темпів економічного зростання, рівня нагромадження капіталу. Природно, що за таких умов рівень виробництва і зайнятості в майбутньому буде знижуватися, зменшуючи сукупний дохід, що підлягає розподілу між членами суспільства. Тому держава вимушена знаходити точки дотику між прагненням до рівномірного розподілу доходів і прагненням ефективного використання ресурсів з метою досягнення економічного росту.

Податкова політика не може претендувати на статус ефективної, якщо вона не враховує оптимальної межі податкового навантаження на конкретного виробника і на економіку в цілому. В Україні ж відбувається постійне перекладення податкового тягаря з одних підприємств на інші, що негативно відображається на показниках їх ефективності та конкурентоздатності. Якщо зіставити ситуацію в Україні і світі, то виявляється, що головні проблеми податкової системи криються не стільки у високих податкових ставках, скільки у нерівномірності оподаткування, яка породжена надмірними пільгами різного роду; у безпідставному звільненні від оподаткування окремих галузей, регіонів і підприємств тощо. Як приклад може слугувати ситуація з малими підприємствами. Малі підприємства отримують певні види пільг, але за відсутності вихідних умов для їх застосування, ці пільги нерідко заважають природному переростанню малого бізнесу в середній. Досить часто середні підприємства у своєму прагненні мінімізації податків активно використовують дрібнення як засіб «розвитку» і, відповідно, преференцій спрощеної системи оподаткування, що підриває конкурентоздатність вітчизняної економіки в цілому. Податкові пільги в Україні слугують ефективним засобом нелегального зниження податкового тиску. Вважаємо, що податкові пільги доцільно було б замінити інвестиційними пільгами, що мають суто цільовий характер та суворо контролюються державою.

У багатьох розвинених країнах податкова конкуренція заохочує уряд до налагодження партнерства між державним та приватним секторами економіки в сфері будівництва доріг, водо- та газопостачання, прибирання сміття тощо.

Дж. Вілсон та Д. Уайлд як критерій, за яким слід оцінювати вплив податкової конкуренції на добробут населення та функціонування суб'єктів економічної діяльності, запропонували показник відхилення ефективної ставки оподаткування

капіталу від оптимальної, яка забезпечує максимальний суспільний добробут. Таке теоретичне пояснення використовується багатьма дослідниками при оцінці ефективності податкової політики.

Оптимальний рівень оподаткування капіталу, за висновками Дж. Вілсона та Д. Уайлда, має відповідати двом вимогам:

– по-перше, такий рівень оподаткування капіталу має бути достатньо високим, щоб забезпечити заданий обсяг надходжень для фінансування державних видатків;

– по-друге, такий рівень оподаткування капіталу не повинен справляти дестимулюючий ефект на рішення суб'єктів господарювання щодо капіталовкладень.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Оскільки Україна обрала євроінтеграційний курс, то стає зрозумілим, що її податкова система має відповідати європейським прагненням. Інакшим чином не вдасться забезпечити належний рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та залучити в країну потенційних інвесторів. Інноваційний поступ та ефективна податкова система за сьогоденних умов не мають альтернатив. Створення прозорих правил ведення господарської діяльності та оподаткування, а також забезпечення єдиних справедливих підходів до всіх суб'єктів податкових правовідносин сприятиме укріпленню партнерських відносин між громадянами, суб'єктами господарювання, державою і міждержавними організаціями. Вказане також має призвести до збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, зростання прибутків підприємств та доходів громадян. Проаналізувавши доповіді та звіти міжнародних організацій, що досліджують конкурентоспроможність економіки країн, можна зробити певні висновки.

По-перше, рівень конкурентоспроможності підприємств України на сучасному етапі є дуже низьким. Не зважаючи на значний природний, інтелектуальний та інноваційний потенціали, Україна не використовує свої конкурентні переваги у зв'язку з відсутністю належної структури та технологічною відсталістю виробництва, низькою якістю державних інституцій та високим рівнем корупції тощо.

По-друге, бюрократизація та корумпованість сфери економічного регулювання, незахищеність базових громадянських та економічних інтересів суб'єктів господарювання практично зводять нанівець можливість створення конкурентного ринку в Україні. Крім того, непривабливий імідж України, який утворився у світі у зв'язку з високим рівнем корупції, злочинності, розвитком «тіньової» економіки знищує бажання підприємців організовувати свою діяльність на вітчизняному ринку.

По-третє, відсутність комплексних реформ у

податковій, бюджетній та судовій системі перешкоджає здійсненню активної підприємницької діяльності в Україні, стримує приплив потенційних довгострокових іноземних інвестицій. Як наслідок, економічна криза в державі поглиблюється.

За таких умов конкурентоспроможна модель економіки є безальтернативним напрямом економічної стратегії України. Для цього, перш за все, необхідно:

1. Визначити сфери відповідальності державних органів влади та громадських організацій щодо забезпечення реалізації стратегії побудови конкурентоспроможної моделі економіки.

2. Забезпечити сприятливі організаційно-правові умови функціонування бізнесу, зокрема, спрощення системи реєстрації, ліцензування та звітності, розробка законодавчої бази щодо захисту прав власності інвесторів тощо.

3. Активізувати діяльність держави та підприємницьких структур щодо розвитку інфраструктури в Україні.

4. Стимулювати приплив вітчизняних та іноземних інвестицій в стратегічні для України галузі економіки.

5. Заохочувати інноваційні процеси шляхом надання безпроцентних та пільгових позик та грантів як науково-дослідницьким інститутам та організаціям, так і окремим вченим, здійснення прямого державного замовлення на інноваційну продукцію, вжиття заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації тощо.

6. Здійснення всебічного розвитку людського капіталу та підвищення фаховості трудових ресурсів.

За останні роки податкова політика в Україні зазнала істотних змін. При цьому вона не відзначалася стабільністю й послідовністю, отже, її вплив на розвиток економіки й розв'язання соціальних проблем був різноплановим.

Найгострішими проблемами економічного й соціального розвитку України є оптимізація структури доходів населення, реформування соціальної сфери, подолання бідності, нерациональна структура господарського комплексу й низький рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, значне навантаження на бюджет і державні цільові фонди із фінансування соціальних програм. У зв'язку з ним метою національної податкової політики є формування нової моделі соціального й економічного розвитку, що передбачає побудову соціальної ринкової економіки з рівнем доходів громадян, що відповідає світовим стандартам. Для цього вона повинна спрямовуватися на підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу та поглиблення зв'язків національної економіки зі світовим співтовариством. Основними завданнями податкової політики є забезпечення поступального розвитку підприємництва, прискорення економічного зростання й підвищення ефективності

державного регулювання економічних і соціальних процесів. Важливу роль податкова політика відіграє й у формуванні ринкової інфраструктури та раціональної структури господарського комплексу країни, а також зменшенні навантаження на бюджет і державні цільові фонди шляхом забезпечення оптимального (для розвитку вітчизняної економіки) рівня оплати праці зайнятого населення.

З метою забезпечення поступального і стабільного економічного розвитку податкова політика має бути спрямована на здійснення структурної перебудови господарського комплексу країни, створення адекватної ринковим умовам інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу, забезпечення економічного зростання за рахунок інновацій, проведення активної політики формування справедливих відносин між бізнесом і найманими працівниками, що має стати основою забезпечення зростання доходів населення, і передусім приросту заробітної плати й посилення її стимулюючої ролі.

Намагання розв'язати нагальні соціальні проблеми шляхом істотного збільшення обсягів перерозподілу ресурсів через державний бюджет без забезпечення реального підґрунтя для досягнення цієї мети не дало очікуваного результату. Натомість у податковій політиці стали активніше використовуватися адміністративні важелі. Як наслідок – загострилися проблеми фінансового розвитку місцевого самоврядування, знизилася ефективність міжбюджетного регулювання, що спричинило погіршення не лише економічного, а й соціального розвитку країни. Зокрема, значно скоротилися темпи зростання ВВП, помітно збільшилося податкове навантаження (пряме і непряме оподаткування, нарахування на заробітну плату), зросли неподаткові надходження до бюджету, погіршилася ситуація у сфері інвестиційної діяльності.

За таких умов постає потреба в переорієнтації податкової політики на нові цілі і пріоритети, а саме в переході від моделі економічного розвитку, орієнтованого на стимулювання споживання, до моделі сприяння інвестиційній активності й розвитку вітчизняного виробництва. На переконання як науковців, так і практиків проведення активної політики підтримки національного виробника, вітчизняного експорту й розвитку певних галузей дасть змогу досягти реальних (а не проміжних, нерідко мізерних) результатів, зокрема зменшення залежності України від імпорту. Націленість на підтримку вітчизняного господарського комплексу – єдина реальна основа забезпечення його прискореного зростання.

Діяльність вітчизняних владних структур повинна спрямовуватися на формування нової моделі соціального й економічного розвитку країни. Для цього потрібно визначити конкретні орієнтири – показники рівня життя, досягнутого в розвинутих країнах. При цьому завдання з розвитку економіки

відіграватимуть роль засобів реалізації поставленої мети. За таких умов перетворення в економічній сфері повинні спрямовуватися на розв'язання нагальних соціальних проблем. Тому слід узяти курс на формування конкурентоспроможної й водночас соціально орієнтованої економіки.

Список літератури: 1. Вишневецький В. Принципи оподаткування: обґрунтування і емпірична перевірка // *Економіка України*. – 2008. – № 10. – С. 55–72. 2. Бреннан Дж., Бьюкенен Дж. К налоговой конституции для левиафана / Дж. Бреннан, Дж. Бьюкенен // *Вехи экономической мысли. Экономика благосостояния и общественный выбор*. – Т. 4. – М.: Экономическая школа, 2004. – 586 с. 3. Бурлачков В. Особливості сучасних економічних процесів і грошово-кредитна політика // *Економіка України*. – 2010. – № 4. – С. 16–21. 4. Кармазін В. А. Стабільний розвиток економіки – запорука технологічного прориву України / В. А. Кармазін, Ю. М. Огієнко // *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. – 2010. – № 2. – С. 33–36. 5. Оскольський В. Про економічну політику сталого розвитку в Україні / В. Оскольський // *Економіка України*. – 2010. – № 6. – С. 4–13. 6. Кузьмін О. Формування основних бюджетів на підприємствах з урахуванням регіонального фактора / О. Кузьмін, Н. Шпак, О. Мельник // *Регіональна економіка*. – 2010. – № 1. – С. 177–185. 7. Мельник В. М., Оподаткування підприємницької діяльності / В. М. Мельник, І. А. Грицаєнко – Ірпінь, 2003. – 218 с. 8. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання / А. Чухно // *Економіка України*. – 2010. – № 1. – С. 4–18. 9. Меркулова Т. В. Інституційні основи оподаткування та податкового регулювання економіки: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.01 «Економічна теорія» / Т. В. Меркулова – К., 2006. – 24 с. 10. Іванов Ю. Б. Податковий менеджмент / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, А. Я. Кізіма, В. В. Карпова. – К.: Знання, 2008. – 525 с. 11. Picciotto S. The international crisis of income taxation: combating tax havens, capital flight and corruption [Електронний ресурс] / S. Picciotto // 15-th Commonwealth Law Conference, 9th–13th September 2007, Nairobi, Kenya. 12. Фролова Н. Б. Оподаткування доходів від праці та від капіталу в Україні / Н. Фролова // *Економіка України*. – 2006. – № 12. – С. 21–28

Bibliography (transliterated): 1. Vishnevsky B. Principles of taxation: substantiation and empirical verification // *Economics of Ukraine*. – 2008. – № 10. – S. 55–72. 2. Brennan J. For fiscal constitution for leviathan / J. Brennan, J. Buchanan // *Milestones of economic thought. Welfare economics and social choice*. – Vol. 4 – M.: The School of Economics, 2004. – 586 p. 3. Burlachkov B. Osoblivosti Suchasnyj ekonomichnyh protsesiv i pennny credit politika / V. Burlachkov // *Economics of Ukraine*. – 2010. – № 4. – P. 16–21. 4. Karmazin V. A. Stabilny rozvitok Ekonomiy – zaporuka tehnologichnogo prorivu Ukrainy / V. A. Karmazin, Y. M. Ogienko // *Ekonomichny News NTU "KPI"*. – 2010. – № 2. – S. 33–36. 5. Oskolsky B. About ekonomichnu politiku steel rozvitku in Ukraini / V. Oskolsky // *Economics of Ukraine*. – 2010. – № 6. – S. 4–13. 6. Kuzmin O. Formuvannya mainly on byudzhetiv pidpriemstvah s urahuvanniam regionalnogo factoru / O. Kuzmin, N. Shpak, O. Miller // *Regionalna ekonomika*. – 2010. – № 1. – P. 177–185. 7. Melnik V. M. Opodatkuvannya pidpriemnijskoi diyalnosti. / V. M. Melnik, I. A. Gritsaenko // – Irpin. – 2003. – 218 p. 8. Chukhno A. Suchasna finansovo-ekonomichna kriza: nature and Roads i Metodi podolannya / A. Chukhno // *Economics of Ukraine*. – 2010. – № 1. – P. 4–18. 9. Merkulov T. V. Basics of Institutsiyni opodatkuvannya that podatkovih reguluvannya ekonomiki: Author. dis ... cand. EKON. Sciences: 08.01.01 "Ekonomichna teoriya." – K., 2006. – 24 p. 10. Ivanov Y. B. Podatkovi Management / Y. B. Ivanov, A. I. Krisovaty, A. J. Kizima, [et al.]. – K.: Knowledge, – 2008. – 525 p. 11. Picciotto S. The international crisis of income taxation: combating tax havens, capital flight and corruption [Electron resource] / S. Picciotto // 15-th Commonwealth Law Conference, 9-th–13th September 2007, Nairobi, Kenya. 12. Frolova N. B. Opodatkuvannya dohodiv vid pratsi ta vid kapitalu v Ukraini / N. B. Frolova // *Economics of Ukraine*. – 2006. – № 12. – P. 21–28.

Надійшла (received) 05.02.2016

Вплив податкової системи України на конкурентоспроможність підприємств / О. В. Корецька, А. М. Кулик // Вісник НТУ «ХПІ» Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. – Х. : НТУ «ХПІ», 2016 – № 24 (1196). – С. 42–47. – Бібліогр.: 12 назв. – ISSN 2304-621X.

Влияние налоговой системы Украины на конкурентоспособность предприятий / О. В. Корецкая, А. Н. Кулик // Вестник НТУ «ХПИ». Серия: Актуальные проблемы управления и финансово-хозяйственной деятельности предприятия. – Х. : НТУ «ХПИ», 2016. – № 24 (1196). – С. 42–47. – Библиогр. 12 назв. – ISSN 2304-621X.

The impact of the tax system in Ukraine on the competitiveness of enterprises/ O. V. Koretska, A. M. Kulyk // Bulletin of NTU "KhPI". Series: Actual problems of management and financial-economic activity of the enterprise. – Kharkiv : NTU "KhPI", 2016.– No 24 (1196). – P. 42-47. – Bibliogr.: 12 names. – ISSN 2304-621X.

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Корецька Оксана Валеріївна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», старший викладач кафедри менеджменту та оподаткування, тел.: 706-62-22, e-mail: o.koretskay@gmail.com.

Корецкая Оксана Валерьевна – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», старший преподаватель кафедры менеджмента и налогообложения; тел.: 706-62-22, e-mail: o.koretskay@gmail.com.

Koretska Oksana Valeriivna – National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Senior Lecturer; tel.: 7066222; e mail: o.koretskay@gmail.com.

Кулик Анна Миколаївна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», старший викладач кафедри менеджменту та оподаткування, тел.: 706-62-22, e-mail: flier81@gmail.com.

Кулик Анна Николаевна – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», старший преподаватель кафедры менеджмента и налогообложения; тел.: 706-62-22, e-mail: flier81@gmail.com.

Kulyk Anna Mykolayivna – National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Senior Lecturer; tel.: 7066222; e mail: flier81@gmail.com.